

ROP werkt!

Werkplan ROP-Zuid

2020

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding**
- 2. Doelstellingen, taken en structuur**
- 3. Organisatie ROP-Zuid**
- 4. Situatieschets vakopleidingen**
- 5. Kernactiviteiten ROP-Zuid in 2020**
- 6. Resultaatdoelstellingen ROP-Zuid in 2020**
- 7. Begroting ROP-Zuid in 2020**

1. Inleiding

In 2018 werd door het bestuur van ROP Nederland, vooral op aangegeven van de ROP-regio's, besloten de werkwijze, koers en structuur van ROP bij te stellen. Daartoe werd een nieuw visiedocument en een position paper opgesteld. Nog meer dan voorheen werd het werken in de regio centraal gesteld. Daar ligt immers de kracht van ROP, namelijk als makelaar en verbinder tussen de leerlingen en de verschillende stakeholders die actief zijn op het gebied van vakmanschaps-opleidingen en vakmanschapsbevordering.

Een andere verandering was de omzetting van Vereniging ROP Nederland naar een stichtingsvorm. Dit om de besluitvaardigheid van de organisatie te vergroten en om meer daadkracht te kunnen ontwikkelen.

Ook ROP-Zuid kwam tot een – beperkte – bijstelling van de werkstructuur. De Stuurgroep ROP-Zuid werd opgesplitst in de Stuurgroep ROP-Brabant en Stuurgroep ROP-Limburg. Dat is gedaan om meer regionale betrokkenheid te ontwikkelen. Verder speelt mee dat het gebied van ROP-Zuid wel erg groot is, met lange reisafstanden. Voor het overige blijft ROP-Zuid gewoon bestaan.

Ondertussen timmert ROP-Zuid letterlijk en figuurlijk aan de weg. Met in achtneming van de beleidsverschillen tussen de provincies Noord-Brabant en Limburg en de verschillende infrastructuur voor vakmanschapsopleidingen worden door ROP-Zuid specifieke activiteiten ontwikkeld die aansluiten bij de kansen en mogelijkheden in de beide provincies. Zo is voor de provincie Limburg 'Social Return On Investment' een belangrijk beleidsdoel, terwijl de provincie Noord-Brabant meer inzet op het ontwikkelen van een jongeren-leerlijn bij planontwikkeling. Een ander verschil: in Limburg is geen enkele restauratieopleiding meer, maar bestaan wel enkele restauratiecentra (Ambachtsschool Nieuwe Steyl en Slot Schaesberg) waar het opleiden in de praktijk zich sterk heeft ontwikkeld. In Noord-Brabant zijn nog wel enkele vakmanschapsopleidingen en bestaat tussen de restauratiebedrijven een grotere bereidheid om af te stemmen en initiatieven te ondersteunen. Bij het ontwikkelen van activiteiten om het vakmanschap te bevorderen dient er dus maatwerk te worden toegepast om tot zo goed mogelijke resultaten te kunnen komen. ROP-Zuid kan én doet dat! Door de sterke verbinding met de regio en een actieve opstelling levert ROP-Zuid een belangrijke bijdrage aan de instandhouding van het vakmanschap.

De coördinator van ROP-Zuid heeft nauwe contacten met overheden, opdrachtgevers, monumenteneigenaren, restauratiebedrijven, monumentenorganisaties, subsidieverstrekkers, opleidingsbedrijven, ROC's, SROI-functionarissen e.a. Vanuit die bijzondere positie kan en wil ROP die rol van verbinder en stimulator vervullen. Ze wil samen optrekken met andere stakeholders om het restauratievakmanschap te bevorderen en te versterken. De aanbeveling van het Interprovinciaal Overleg (IPO) aan de minister van OCW om de ROP's te blijven ondersteunen (december 2017) verwijst naar de betekenis van ROP.

Geertruidenberg, 30 oktober 2019

Harrie Maas,
Algeheel coördinator ROP-Zuid

2. Doelstellingen, taken en structuur ROP Zuid

Voor de instandhouding van ons erfgoed zijn vakmensen nodig die met kennis van zaken de noodzakelijke werkzaamheden kunnen uitvoeren. Zonder de inzet van vakbekwame mensen lopen monumenten gevaar. Het is helaas maar al te vaak voorgekomen dat door een onbekwame en ondeskundige uitvoering van werkzaamheden schade is toegebracht aan monumenten. Dat betekent dan ook dat (subsidie)gelden niet doelmatig en efficiënt zijn besteed. Om dat te voorkomen zijn vanuit de bouwsector, het ministerie van OCW en de provinciale overheden de Restauratie Opleidingsprojecten (ROP) ontstaan.

Doelstellingen

De noodzaak van ROP is nog steeds onverminderd groot. Ja, ten gevolge van verdwijnen van de restauratieopleiding niveau 3 in 2016 is die noodzaak alleen maar groter geworden. De sterke economische groei van de laatste jaren heeft nog meer arbeidspotentieel weggetrokken. Het minder goede imago van de bouwsector speelt hier echt parten. Het gevolg is dat de instroom en doorstroming van leerlingen in het restauratievakgebied nog meer onder druk zijn gekomen.

Het belang van vakmanschapsbevordering in de restauratie- en herbestemmingssector wordt breed onderschreven, zoals in de nieuwe beleidsnota van het ministerie van OCW "*Erfgoed telt. De betekenis van erfgoed voor de samenleving*". De waarde van vakmanschap voor de instandhouding van erfgoed wordt daarin onderstreept. Om de zorgelijke situatie te verbeteren worden extra inspanningen in het vooruitzicht gesteld.

Vanuit deze maatschappelijke opgave zijn de volgende doelstellingen voor ROP geformuleerd:

- a) het op peil houden van het aantal vaklieden in de restauratie, waaronder timmerlieden, metselaars, dakdekkers, schilders en andere gespecialiseerde beroepen, ten behoeve van het herstel en de instandhouding van monumentale gebouwen in Nederland;
- b) het behouden, ontwikkelen, stimuleren en mede uitvoeren van opleidingen in de restauratie om daarmee het vakmanschap in de restauratiesector te behouden en de kwaliteit van de vaklieden te versterken;
- c) het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod binnen het restauratievakgebied;
- d) het initiëren, ontwikkelen en in stand houden van een landelijk netwerk gericht op:
 - het bevorderen van leer-werkplekken in de restauratie- en herbestemmingssector;
 - het bevorderen van de instroom en doorstroming van restauratieleerlingen;
 - een kwalitatieve uitvoering van restauratie- en herbestemmingsprojecten door gekwalificeerde bedrijven met inzet van gekwalificeerde leermeesters;
- e) het uitwisselen van kennis en kunde op het gebied van de restauratieopleidingen;
- f) het verrichten en bevorderen van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Taken

Om invulling te geven aan bovengenoemde doelstellingen zijn voor 2020 de volgende taken c.q. kernactiviteiten geformuleerd:

- 1 Zorg dragen voor een sterke positie c.q. infrastructuur voor restauratievakmanschap in de regio en het in stand houden, verbreden en vernieuwen van het ROP-netwerk.
- 2 Het realiseren van leer-werkplekken in de restauratie gericht op een zo groot mogelijke instroom van leerlingen, zij-instromers en personen met een afstand tot de arbeidsmarkt inclusief statushouders.
- 3 Het vergroten van de belangstelling en waardering voor het vakmanschap in de restauratiesector; promotie van vakmanschapsopleidingen.
- 4 Bevorderen van de instroom van restauratieleerlingen;
- 5 Bevorderen van het gebruik van innovatieve technieken binnen vakmanschapsopleidingen; het bevorderen van productvernieuwing binnen het ambachtelijk werk.

Structuur

ROP Nederland is een stichting, waarin de vijf regionale ROP's zijn vertegenwoordigd. Die vijf ROP-regio's zijn:

- ROP Noord-Nederland: Groningen, Fryslân en Drenthe
- ROP-Oost / RIBO: Overijssel en Flevoland
- ROP-MiddenWest: Utrecht en Noord-Holland
- ROP-ZuidWest: Zuid-Holland en Zeeland
- ROP-Zuid / Stichting Behoud Monumenten Brabant: Noord-Brabant en Limburg.

De regionale ROP's zijn op verschillende wijze georganiseerd. Soms is er sprake van een stichting op regionaal niveau, soms een stuurgroep. De stuurgroepen zijn dan meestal weer ingebed in bestaande structuren. ROP-Oost valt onder de stichting RIBO en ROP Zuid onder Stichting Behoud Monumenten Brabant.

ROP Noord-Nederland, ROP-MiddenWest en ROP-ZuidWest zijn zelfstandige stichtingen.

De regionale ROP's verantwoorden zich jaarlijks met een eigen jaarverslag en jaarrekening.

In de provincie Gelderland is geen ROP-organisatie. De provincie heeft hier een eigen structuur opgezet, het Gelders Restauratiecentrum, waarmee ROP overigens goede contacten onderhoudt. Los hiervan worden vanuit ROP op projectbasis activiteiten in Gelderland ontwikkeld. Bijvoorbeeld als een Brabants restauratiebedrijf met Brabantse leerlingen daar restauratiewerkzaamheden uitvoert, dan wordt getracht er een leer-werkplek van te maken. ROP is dus in het hele land actief!

Al zijn de vijf ROP-regio's op verschillende wijze georganiseerd en leggen ze verschillende accenten, de taken – zoals hierboven geformuleerd – zijn gelijk. Een aantal keren per jaar vindt er gezamenlijk overleg tussen ROP-coördinatoren van de verschillende regio's plaats. Behalve afstemming om de gestelde taken te realiseren, worden kennis en ervaringen gedeeld en vindt er ideeënuitswisseling plaats.

Bestuur Stichting ROP NL

Door het ministerie van OCW is aangegeven dat in plaats van vijf subsidieaanvragen van de

vijf ROP-regio's men één subsidieaanvraag voor heel ROP wenst te ontvangen. De taken voor het komende jaar zijn vervolgens door het bestuur van ROP NL in gezamenlijkheid met de ROP-regio's geformuleerd.

Daarnaast vindt OCW het belangrijk dat er een landelijke uitstraling is van ROP, waarbij er een samenhang is tussen de activiteiten van de regio's. Op deze manier ontstaat er een krachtigere aanpak van de problematiek dan vanuit een ieder voor zich-benadering. Bovendien kan er zo gemakkelijker kruisbestuiving van ideeën en initiatieven ontstaan en kan men elkaar versterken.

Het bestuur van Stichting ROP NL wordt momenteel gevormd door:

- Terry van Ditmars (ROP-ZuidWest), voorzitter
- Wim Raaphorst (ROP-Zuid), secretaris
- Ab Meijerman (ROP Noord-Nederland), penningmeester
- Cas van Kamperdijk (ROP-Oost), bestuurslid
- Timo Jansen (ROP-MiddenWest)

Harrie Maas treedt op als bestuurlijk secretaris.

3. Organisatie ROP-Zuid

Stichting Behoud Monumenten Brabant treedt op als de centrale projectcoördinator van ROP-Zuid. Als zodanig is deze de eerst verantwoordelijke voor het welslagen van het ROP in de regio Zuid. Als centrale projectcoördinator draagt de stichting niet alleen zorg voor de inhoudelijke kant van het ROP, maar ook subsidieaanvragen en de financiële verantwoordingsplicht lopen via Stichting Behoud Monumenten Brabant.

Om de geformuleerde taakdoelstellingen te realiseren is door Stichting Behoud Monumenten Brabant een coördinator aangesteld in de persoon van Sandra van Trijffel. Zo nodig wordt zij ondersteund door andere medewerkers van Stichting Behoud Monumenten Brabant. Verder vindt inhuur plaats van externen.

De beleidsmatige en bestuurlijke werkzaamheden worden uitgevoerd door Harrie Maas. Daarnaast verricht hij acquisitie voor het ROP en wordt hij ingeschakeld voor specifieke ROP-werkzaamheden.

Stuurgroep ROP-Zuid

Betrokkenheid van de verschillende partijen (provincie, gemeenten, restauratiebedrijven, beroepsonderwijs) is belangrijk voor het ROP. Daarom is een stuurgroep in het leven geroepen.

Om de regionale betrokkenheid verder te versterken is Stuurgroep ROP-Zuid onlangs opgesplitst in twee subgroepen: ROP-Limburg en ROP-Brabant.

In de stuurgroep ROP-Brabant zijn de volgende personen vertegenwoordigd:

- Stichting Behoud Monumenten Brabant: Yvonne Schram (voorzitter)
- Bouwend Nederland: Karin Oomen
- Restauratiebedrijf Nico de Bont: Roel Maas
- Restauratiebedrijf Cauwenborgh: Hans Smeenk
- Heijmans Restauratie: Piet Drop
- ROC De Leijgraaf: Michel van den Burg
- Provincie Noord-Brabant: Aster Speckens
- ROP-Zuid: Sandra van Trijffel
- ROP-Zuid / ROP NL: Harrie Maas.

In de stuurgroep ROP-Limburg zijn de volgende personen vertegenwoordigd:

- Stichting Behoud Monumenten Brabant: Yvonne Schram (voorzitter)
- Bouwbedrijf Lemmens: I. Lemmens
- Wecoba Dak BV: R. Weerens
- Ambachtsschool Nieuwe Steyl: Bert Schreurs
- Landgoed Slot Schaesberg: Aryan Klein
- Provincie Limburg: Peter Vleugels
- ROP-Zuid: Sandra van Trijffel
- ROP-Zuid / ROP NL: Harrie Maas.

De stuurgroep adviseert, doet aanbevelingen, begeleidt, promoot, opent deuren en biedt ingangen. Daarnaast fungeert de stuurgroep als klankbord voor de ROP-coördinatoren.

Landelijk ROP-coördinatorenoverleg

ROP-Zuid neemt actief deel aan het landelijk ROP-coördinatorenoverleg. Tijdens de vergaderingen wordt ingegaan op zaken waar de coördinatoren in hun dagelijkse activiteiten tegenaan lopen, alsook worden landelijke ontwikkelingen en knelpunten besproken. Doel van dit overleg is verder het uitwisselen van kennis en ervaringen.

ROP-erkenningsformulier voor ROP-leerlingbouwplaats

Met het wegvallen van Fundeon heeft ROP-Zuid een eigen ROP-erkenningsformulier ontwikkeld. De ervaringen hiermee zijn prima. In 2020 wordt deze werkwijze gecontinueerd.

4. Situatieschets vakmanschapsopleidingen

Noord-Brabant beschikt over een veelheid aan cultureel erfgoed met een grote diversiteit aan monumenten en bouwstijlen. Erfgoed heeft een breed spectrum. Het onroerende erfgoed telt verschillende monumentencategorieën, waaronder boerderijen, kerken, kastelen, fabrieksgebouwen. Het is overigens veel meer dan alleen een verzameling van losse monumentale objecten. Het gaat ook om beschermde stads- en dorpsgezichten, cultuurhistorisch waardevolle structuren en landschapselementen, archeologie, roerend erfgoed ... als ook immaterieel erfgoed.

Het belang van erfgoed

Erfgoed vertegenwoordigt een grote maatschappelijke en economische waarde. Daar moet zuinig mee worden omgegaan. Erfgoed geeft identiteit aan een gemeenschap, het verbindt en het heeft ook een economisch belang.

1. Erfgoed geeft karakter

Monumenten, landschappen en historische gebouwen verbinden het verleden met het heden en onderscheiden dorpen en steden van andere plaatsen. Zij vertellen niet alleen het verhaal van een gemeente, maar vormen ook een onmisbare karakteristieke ruimtelijke kwaliteit. Met het oog op de Omgevingswet is het van groot belang om erfgoed, als kernkwaliteit van de fysieke leefomgeving, in stand te houden en waar mogelijk te versterken.

2. Erfgoed verbindt

Erfgoed vertegenwoordigt de identiteit van een gemeente en haar bevolking. Het maakt dat mensen zich thuis voelen. Inwoners voelen zich persoonlijk verbonden met specifieke gebouwen en verhalen. Als gemeenschap identificeert men zich met de eigen stad of dorp en haar verleden. Dit alleen al is een belangrijke reden om de herbestemming en doorontwikkeling van monumentale en karakteristieke gebouwen te stimuleren en te bevorderen.

3. Erfgoed vertegenwoordigt economische waarde

Onderzoek heeft aangetoond dat monumenten niet alleen een waarde verhogende invloed hebben op omliggende panden, maar ook dat erfgoed structureel geld kan opleveren. Elke geïnvesteerde euro in erfgoed heeft een multiplier effect. De aantrekkingskracht van erfgoed bevordert toerisme en recreatie, versterkt het vestigingsklimaat en draagt bij aan de vitaliteit van stad en platteland.

Instroom nieuwe vaklieden nodig

Voor de instandhouding van het erfgoed zijn vakmensen nodig die met kennis van zaken de noodzakelijke werkzaamheden kunnen uitvoeren. Zonder vakbekwame mensen lopen monumenten feitelijk gevaar. Het is al te vaak voorgekomen dat door een onbekwame en ondeskundige uitvoering van werkzaamheden schade is toegebracht aan monumenten.

Er is een goede “infrastructuur voor vakmanschap” nodig om het erfgoed in stand te houden. Daar schort het nu zeer aan. Zowel de instroom als doorstroming van restauratieleerlingen is minimaal. Het betreft hier het totale spectrum van vaklieden: van

restauratietimmerlui, -metselaars, -stukadoors, -schilders, -smeden, voegers, leidekkers, koperslagers, zinkbewerkers tot natuursteenbewerkers en andere specialistische kleine beroepsgroepen. Ook uit economisch oogpunt is het belangrijk dat er voldoende gekwalificeerde vaklieden zijn. Instandhouding en herbestemming van (cultuurhistorisch waardevol) erfgoed zijn belangrijke maatschappelijke opgaven, met name ook uit oogpunt van duurzaamheid. Daar hebben we vakbekwame mensen voor nodig.

Om de situatie te verbeteren zal er structureel anders moeten worden ingestoken. Duidelijk is immers dat het huidige reguliere onderwijsaanbod voor de restauratie-opleidingen tekort schiet. Er zullen nieuwe wegen moeten worden bewandeld, waarbij ook veel meer dan voorheen leerlingen in de praktijk – dus op het bouwproject zelf – worden opgeleid. Maar ook verbreding van de doelgroep is nodig. Zij-instromers, statushouders, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en vrijwilligers kunnen prima een bijdrage leveren aan de instandhouding van erfgoed.

Voor de instandhouding van erfgoed heb je overigens niet alleen hét traditionele vakmanschap nodig, maar ook kennis en vaardigheden voor het toepassen van nieuwe technieken bij restauratieopgaven (bijv. CNC machines en 3D printers).

Stand van zaken restauratieopleidingen Noord-Brabant

De feitelijke situatie is dat er een structureel tekort is aan leerlingen. De al bestaande tekorten aan vaklieden kunnen niet worden opgevangen, omdat er simpelweg onvoldoende aanwas van onderop is. Dit gaat ook niet een, twee drie veranderen. Geïnteresseerden moeten immers wel het vooruitzicht hebben dat ze een diploma, of certificaat kunnen behalen. Waar kunnen ze nu nog terecht? De afgelopen jaren is het opleidingsaanbod voor de restauratiesector dramatisch verslechterd. Nadat in 2015 de opleiding van de Gespecialiseerde Aannemerij in Boxtel failliet was gegaan, kwam daar in 2016 de wijziging van de kwalificatiestructuur nog over heen. De keuze om louter te kiezen voor de restauratieopleiding niveau 4 heeft – zoals kon worden verwacht – slecht uitgekapt. Een hele tussenlaag i.c. de restauratieopleiding voor degenen die vooral het werken met de handen in de praktijk brengen (niveau 3) is weggefallen.

Een restauratieopleiding op niveau 3 is er niet meer. Alleen in Breda wordt bij 'BouwSchool Breda' binnen de all round opleiding niveau 3 de keuzemodule "Basis Restauratie Timmeren" aangeboden.

Een restauratieopleiding op niveau 4 is in onze provincie alleen in Boxtel te vinden. Daar bestaat bij Sint Lucas de opleiding "Decoratie- en restauratieschilder" (BOL-opleiding).

In het schooljaar 2018-2019 werd bij BouwSchool Breda de opleiding "Specialist Restauratie Timmeren / Metselen" (BBL; niveau 4) gegeven. Dit was een eenmalige opleidingsaanbod, tot stand gekomen met inzet en ondersteuning van het Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen (NCE), Brabantse restauratie- en bouwbedrijven en ROP-Zuid. Met grote tevredenheid kan hierop worden teruggekeken. Zestien personen hebben hun diploma behaald. De cursisten waren afkomstig van negen bedrijven, die eigen personeelsleden in de gelegenheid hebben gesteld om hun kennisniveau op het gebied van restauratie te vergroten.

Stand van zaken restauratieopleidingen Limburg

In Limburg is het helemaal droevig gesteld met de restauratieopleidingen. Sinds 2016 is er helemaal niets meer, zowel op niveau 3 als niveau 4.

Vanuit ROP-Zuid wordt geprobeerd de basisinfrastructuur zo goed mogelijk overeind.

Daartoe hebben we met Landgoed Slot Schaesberg en Vos Company convenanten gesloten voor vakmanschapsbevordering en vakopleidingen. Dat heeft inmiddels geleid tot twee praktijk- en kenniscentra voor restauratievakmanschap, namelijk Ambachtsschool Nieuwe Steyl te Steyl en in Slot Schaesberg te Landgraaf. ROP-Zuid ondersteunt en promoot deze initiatieven en werkt mee aan de uitbouw.

Vanuit Ambachtsschool Nieuwe Steyl is inmiddels een eigen opleiding voor schilders gestart. Met succes. In 2019 hebben de eerste zevenleerlingen een certificaat ontvangen. Het gaat hier om personen die als vluchteling naar Nederland zijn gekomen. Vanuit een uitkering hebben ze een opleiding gevolgd en na het behalen van hun certificaat hebben ze meteen werk gevonden! Inmiddels voeren ROP-Zuid en Ambachtsschool Nieuwe Steyl gesprekken met andere ondernemers om branche-opleidingen te starten voor andere beroepsgroepen.

Samenwerking met NCE

In Brabant worden goede contacten onderhouden met NCE. Dit heeft geleid tot een gezamenlijk programma voor jongeren op de vakbeurs Monument te 's-Hertogenbosch in mei 2019. Circa 80 jongeren namen hier aan deel. Naast algemene informatie over het restauratievakmanschap en vakmanschapsopleidingen, bestond het programma uit een bezoek aan een restauratieproject. Daartoe waren vooraf afspraken gemaakt met een aantal restauratiebedrijven.

Verder is bij BouwSchool Breda – in samenwerking met NCE, restauratiebedrijven en ROP-Zuid – gedurende het schooljaar 2018-2019 een restauratie-opleiding op niveau 4 verzorgd. Dit was echter maar een eenmalige opleiding. Met voornoemde partijen zijn we in bespreking om een structureel vervolg te geven aan de restauratie-opleiding in Breda. Er wordt nu ingezet op een kopklas restauratie niveau 3.

In Limburg is NCE niet actief.

Infrastructuur vakmanschapsopleidingen verbeteren

Al met al schort het zeer aan de infrastructuur voor vakmanschapsopleidingen. ROP-Zuid wil hier de komende jaren extra aandacht aan besteden. Als de basis namelijk niet goed is, blijft de situatie problematisch en weten we dat de instroom en doorstroming van nieuwe vaklieden niet toereikend is.

Kernactiviteiten ROP-Zuid in 2020

Om de hierboven genoemde taken te realiseren worden in 2020 tal van activiteiten ontwikkeld. Zoals al gezegd brengen de verschillende ROP-regio's eigen accenten aan in hun uitvoeringsprogramma. Afhankelijk van de mogelijkheden en de specifieke situatie worden zaken aangepakt.

1) Het in stand houden en verbreden van het ROP-netwerk t.b.v. de versterking van de infrastructuur voor restauratievakmanschap

Het koppelen van leerlingen aan ROP-opleidingsplekken kan alleen plaatsvinden als het ROP-netwerk in stand blijft en wordt onderhouden (relatiebeheer). Er is een hecht bouwteam, dat doelgericht en samen optrekt. ROP vervult hierin een makel- en schakelfunctie.

Regionale praktijk- en kenniscentra zijn belangrijke plekken om het restauratievakmanschap te versterken. Het zijn de leerplekken bij uitstek! Daar kan de samenwerking met ROC's op een praktische manier gestalte krijgen, zoals het aanbieden van specifieke restauratiekennis door restauratiedeskundigen aan leerlingen.

a) Relatiebeheer naar restauratiebedrijven en grote monumenteigenaren

ROP voert een actief relatiebeheer. Als zodanig onderhoudt ROP goede contacten met restauratiebedrijven, overheden (provincies en gemeenten), ROC's, opleidingsbedrijven, praktijkcentra voor restauratievakmanschap in Limburg en andere belanghebbenden en betrokkenen

Stelselmatig worden bouwbedrijven benaderd die restauratiewerkzaamheden uitvoeren. Behalve met de grote restauratiebedrijven die zijn aangesloten bij de Vakgroep Restauratie, worden ook contacten onderhouden met bouwondernemingen die af en toe een restauratieklus uitvoeren. Om te werken aan een verbreding van het ROP wordt extra aandacht besteed aan de gespecialiseerde aannemerij, zoals dakdekkers en molenbouwers

De doelstelling voor ROP-Zuid in het komende jaar is om met 25 bedrijven samen te werken in projecten gericht op vakmanschapsbevordering en het realiseren van leer-werkplekken.

b) Verbeteren en versterken opleidingsstructuur in de restauratie

Er dienen nieuwe initiatieven te worden genomen en/of te worden ondersteund om een bestendige opleidingsinfrastructuur ten behoeve van het restauratievakmanschap te bewerkstelligen.

1. Promotie keuzemodule niveau 3 "Basis Restauratie Timmeren / Metselen"

Om de interesse te voeden voor het restauratievakmanschap is het nodig dat ROC's dit gaan aanbieden. Daartoe worden de ROC's pro-actief benaderd.

Voor 2020 is het doel om op tenminste één plek in Brabant de keuzemodule niveau 3 "Basis Restauratie Timmeren / Metselen" aan te bieden. Samen met Bouwschool Breda worden concrete activiteiten ontwikkeld om dit te gaan oppakken.

2. *Opzetten “Kopklas restauratie niveau 3”*

Om geïnteresseerde leerlingen een mogelijkheid te bieden zich te verdiepen in het restauratievakgebied wordt samen met Bouwschool Breda activiteiten ontwikkeld om een “Kopklas restauratieniveau 3” op te zetten.

3. *Uitbouwen restauratiecentra in Limburg*

Ambachtsschool Nieuwe Steyl te Steyl en Slot Schaesberg in Langraaf blijken zich goed te ontwikkelen. Op het gebied van vakmanschapsbevordering en leer-werkplaats nemen ze een belangrijk plek in het Limburgse. ROP-Zuid heeft met beide organisaties samenwerkingsconvenanten afgesloten. De komende jaren blijven we de nodige energie stoppen om ze verder te ontwikkelen.

4. *Ontwikkelen alternatieve opleidingsstructuur met branchecertificaten*

Omdat de reguliere onderwijsaanbieders het laten afweten, nemen ROP-Zuid, Ambachtsschool Nieuwe Steyl en enkele ondernemers het initiatief om een alternatieve opleidingsstructuur van de grond te krijgen, waarbij gewerkt wordt met branchecertificaten.

c) *Het ontwikkelen van regionale praktijk- en kenniscentra voor restauratie en ambacht*

Voor een structurele aanpak vormen regionale praktijk- en kenniscentra een belangrijke basisstructuur. Dit zijn als het ware anker- en knooppunten, met daaromheen allerlei samenwerkingsverbanden. Van daaruit worden initiatieven genomen om te komen tot imagoverbetering voor de bouw- en restauratiesector, worden regionale cursussen en trainingen georganiseerd, vindt kennisontwikkeling plaats etc. In Limburg blijkt dit zeer succesvol te werken (Ambachtsschool Nieuwe Steyl, Slot Schaesberg). In Overijssel (RIBO) heeft het restauratiecentrum zich zelfs ontwikkeld tot een gekwalificeerd opleidingscentrum voor de restauratie.

In Noord-Brabant gaan we komend jaar aan de slag om ook een restauratie- of ambachtscentrum van de grond te krijgen. Dat zal niet vanzelf gaan en vraagt de nodige tijd.

d) *Samenwerking ROP-Zuid met GRUTS*

GRUTS is een programma van de Provincie Noord-Brabant waarin studenten (mbo, hbo en wo) betrokken worden om mee te denken over nieuwe bestemmingen voor oude erfgoedlocaties. Binnen GRUTS kunnen jongeren stage lopen of afstuderen. Het kan gaan om studenten bouwkunde, vastgoed & makelaardij, urban design, software ontwikkeling etc. Een discipline die tot nu toe ontbreekt is het werken met de handen. Daarmee kan op verschillende niveaus een meerwaarde worden bereikt. Zo wordt een belangrijke discipline toegevoegd aan het werken in een multidisciplinair team. Maar dat niet alleen: wederzijds kan men veel van elkaar leren. Een aantal projecten waar GRUTS bij betrokken is lenen zich prima voor samenwerking, zoals de Dongecentrale en het project ‘botenloods’ bij Fort Sabina.

2) Het realiseren van leer-werkplekken in de restauratie

Cruciaal voor het opleidingstraject is dat er voldoende ROP-opleidingsplekken zijn, dat er leermeesters zijn voor de praktijkonderdelen en dat er contacten worden onderhouden met de leerlingen. Daartoe moet er onder meer acquisitie worden gepleegd.

e) *Acquisitie van restauratiebedrijven*

Voor het realiseren van leer-werkplekken zijn restauratiebedrijven een onmisbare schakel. Daar kan het vak in de praktijk worden geleerd. Dat is de beste leerschool!
Voor 2020 wordt beoogd om in samenspraak met 25 bedrijven leer-werkplekken te realiseren.

f) *Acquisitie van ROP-restauratieprojecten*

De ROP-coördinator houdt bij welke restauratiewerken in voorbereiding zijn en in de aanbestedingsfase verkeren. Getracht wordt in het bestek opgenomen te krijgen dat het werk als ROP-opleidingsproject wordt uitgevoerd. In het verlengde hiervan zijn met de provincies Noord-Brabant en Limburg soortgelijke afspraken gemaakt bij subsidietoekenning aan de eigenaar van een rijksmonument. De eigenaren van deze objecten worden door de ROP-coördinator benaderd voor deelname aan het ROP. Ook met andere subsidieverstrekken en overheden vindt dergelijke afstemming plaats.

Acquisitie vindt ook plaats door met regelmaat restauratiebedrijven en grote monumenten-eigenaren te benaderen met de vraag of er ROP-restauratieprojecten kunnen worden ontwikkeld, waarbij leerlingen worden ingeschakeld.

Voor 2020 is het doel om 40 ROP-restauratieprojecten te realiseren.

g) *Het koppelen van leerlingen aan de leer-werkplekken*

Voor het behoud van vakmanschap is de instroom van leerlingen cruciaal. In veel gebieden zijn er momenteel amper leerlingen. Dat betekent dat leerlingen geïnspireerd en gemotiveerd moet worden en tegelijkertijd moeten belemmeringen worden weggenomen, zodat het volgen van een restauratieopleiding een aansprekende optie wordt. Om een goede opleidingsstructuur te creëren is het in ieder geval belangrijk dat er zo veel mogelijk een constant aanbod van ROP-restauratieprojecten is, die dienen als leer-werkplek. Dat is de basis voor de beroepspraktijkvorming van de leerlingen. Alleen dan kan de instroom van leerlingen daadwerkelijk worden gestimuleerd.

Behalve leerlingen uit het reguliere beroepsonderwijs, richt ROP zich ook op zij-instromers en personen met een afstand tot de arbeidsmarkt inclusief statushouders.

Voor 2020 is het doel om 70 leerlingen uit het reguliere onderwijs, van verschillend niveau, op restauratieprojecten een leertraject te laten volgen. Daarnaast wordt beoogd om 10 personen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waaronder ook statushouders inhoudelijk kennis te laten maken met de bouw- en restauratiesector en/of ambachtelijk werk.

h) *Het volgen van de leerling op de werkplek*

Regelmatig vindt er overleg plaats over hoe het gaat met de leerlingen op ROP-restauratieprojecten. Daartoe bezoekt de ROP-coördinator het bouwproject, of vindt er anderszins afstemming plaats. In gesprekken met de leerling, leermeester en/of uitvoerder wordt de voortgang van de leerling besproken en wordt nagegaan of hij met het maken van zijn toetsen op schema zit. Zo nodig voert de ROP-coördinator individuele gesprekken om de leerling / zij-instromer / persoon met een afstand tot de arbeidsmarkt gemotiveerd te houden.

3) Promotie van het restauratievakmanschap en vakmanschapsopleidingen

Het beeld van de bouw- en restauratiesector is niet positief. De instroom van leerlingen in het restauratievakgebied wordt daardoor in negatieve zin beïnvloed. Dit vraagt om goede informatie en een charmeoffensief. Duidelijk is dat dit een langlopend project is.

j) Imagoverbetering bouw- en restauratieopleiding

Via eigentijdse filmpjes en it-applicaties wordt onder jongeren de bouw- en restauratiesector onder de aandacht gebracht en gepromoot. Kernwoorden zijn: mooi en afwisselend werk – brede inzetbaarheid – goed toekomstperspectief – innovatief.

Het ontwikkelen van dergelijke filmpjes is een kostbare aangelegenheid. Zo veel mogelijk wordt daarom aangesloten bij andere initiatieven.

In 2020 wordt een PR- en wervingsplan voor ROP-Zuid opgesteld. Daarnaast worden er 2 promotiefilms vervaardigd. Om dit te kunnen bekostigen wordt zo veel mogelijk aangesloten bij initiatieven van partners in het veld.

j) Deelname aan open dagen e.d.

Om vakmanschapsopleidingen te promoten is ROP aanwezig tijdens bouw- en techniekdagen, Open Monumentendag en/of een ander publieksevenement.

In 2020 wordt aan 4 activiteiten deelgenomen.

k) Voorlichting aan jongeren op VMBO-scholen

ROP bezoekt (V)MBO scholen, of nodigt leerlingen uit om restauratieprojecten te bezoeken.

De insteek is om jongeren te informeren over en te interesseren voor het restauratievakgebied. We willen overbrengen dat het volgen van een restauratieopleiding een goed toekomstperspectief biedt en dat de opleiding eigentijds is (innovatieve technieken), alsook dat het mooi en afwisselend werk is.

Het doel is om in 2020 6 scholen te bezoeken en leerlingen te informeren. Kernwoorden zijn: mooi en afwisselend werk – brede inzetbaarheid – goed toekomstperspectief – innovatief .

l) Organisatie van cursussen, gastlessen en excursies

Om leerlingen meer te interesseren in het restauratievakgebied en om ze bekend te maken met specifieke technieken en materialen die in het restauratievakgebied worden gebruikt, worden in het komend jaar 3 cursussen, gastlessen en/of excursies georganiseerd.

m) Social media

In 2020 zal de website van ROP NL, waar ook berichten van de regionale ROP's op worden geplaatst, worden vernieuwd. Verder maakt ROP-Zuid gebruik facebook, instagram en andere social media om vakmanschapsopleidingen en ROP onder de aandacht te brengen.

4) Bevorderen van de instroom van restauratieleerlingen

Cruciaal is dat de instroom en doorstroming van vaklieden in de restauratiesector wordt vergroot. Daar draait het uiteindelijk om. Voor de instandhouding van het erfgoed zijn immers vakmensen nodig die met kennis van zaken de noodzakelijke werkzaamheden kunnen uitvoeren. Zonder vakbekwame mensen lopen monumenten feitelijk gevaar. Het is al te vaak voorgekomen dat door een onbekwame en ondeskundige uitvoering van werkzaamheden schade is toegebracht aan monumenten.

n) *Verbreden van de doelgroep: zij-instromers en personen met een afstand tot de arbeidsmarkt incl. statushouders*

Belangrijk is dat er meer mensen worden toegeleid naar het professionele restauratievakgebied. Behalve op leerlingen uit het reguliere beroepsonderwijs, richt ROP-Zuid in 2020 zich nadrukkelijker op personen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zij-instromers en mensen die een carrièreswitch willen maken.

Zeker in een tijd dat de bouw- en technieksector schreeuwt om werknemers moeten we er serieus werk van maken om het beschikbare arbeidspotentieel zo goed mogelijk te benutten. In Limburg zijn hele goede ervaringen met het opleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ten behoeve van de bouw- en restauratiesector.

1. *Samenwerking met participatiebedrijven werkvoorziening*

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt inclusief migranten kunnen diverse werkzaamheden binnen het restauratievakgebied op een goede manier vervullen. Natuurlijk vraagt dit om maatwerk en moeten er extra opleidingsfaciliteiten worden geboden. Ook uit sociaal-maatschappelijk overwegingen is het alleszins wenselijk om hier werk van te gaan maken.

ROP-Zuid wil in 2020 met alle Limburgse participatiebedrijven afspraken maken omtrent het volgen van leer-werktraject bij bouw- en/of restauratiebedrijven. In Noord-Brabant zal dit met 2 participatiebedrijven worden gedaan.

2. *Bevorderen van Social Return On Investment (SROI)*

Vanuit het hiervoor genoemde actiepoint is van belang dat overheden dit bevorderen. Bijvoorbeeld door bij subsidietoekenning aan een rijksmonument de bepaling op te nemen dat restauratieleerlingen worden geplaatst op het project, dan wel dat voldaan moet worden aan de SROI-bepaling.

Met de provincie Limburg zijn hierover al afspraken gemaakt, hetgeen heeft geleid tot het opnemen van deze bepaling in de voorwaarden bij subsidieverlening. In Noord-Brabant gaat ROP-Zuid hierover het overleg aan.

3. *Decoratieve ambachtsschool*

Met een sociale ondernemer willen we in 2020 de mogelijkheid verkennen om in Tilburg een decoratieve ambachtsschool op te zetten. De doelgroep zijn personen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zij-instromers en mensen die een carrièreswitch willen maken. Hiermee wordt tevens bijgedragen aan de versterking van infrastructuur voor restauratievakmanschap.

o) *arbeidsbemiddeling / intermediair voor leer-werkplaats in de restauratie*

Het betreft hier een nieuwe activiteit. Met name voor zij-instromers en personen met een afstand tot de arbeidsmarkt blijkt er behoefte te zijn aan bemiddeling, gericht op het in contact komen met bouw- en restauratiebedrijven.

Doel van deze activiteit is om meer personen toe te leiden naar het professionele restauratievakgebied. Met participatiebedrijven voor werkvoorziening is afgesproken dat ROP hierin een rol gaat vervullen.

Gezien de beperkte financiële mogelijkheden van ROP wordt dit begrensd tot 10 personen.

5) Innovatie en product vernieuwing

Binnen de restauratiesector wordt innovatie een steeds belangrijker thema, ook in relatie tot de energie-opgave. Slotlab (Slot Schaesberg) is bijvoorbeeld al op zoek naar nieuwe materialen en productiemethoden voor toepassing bij monumentaal erfgoed. Maar het gaat ook om het gebruik van digitale technieken (o.a. 3D BIM; Bouw Informatie Model), de inzet van CNC gestuurde machines / robots, of het benutten van drones bij het opmaken van schaderapportages van monumenten.

Innovatie kan verder leiden tot de ontwikkeling van nieuwe ambachtelijke producten, gebaseerd op oude vakmanschapstechnieken. Daarmee kan nieuwe economische bedrijvigheid ontstaan.

Maar óók zijn innovatie en product vernieuwing belangrijk om het imago van de bouw- en restauratiesector (saai, eentonig en voorspelbaar werk) te verbeteren en daar door de aantrekkelijkheid te vergroten. Dit heeft een positief effect op de instroom van leerlingen in restauratievakgebied.

q) Kennisuitwisseling

De restauratiesector is gebaat bij kennisoverdracht, zeker als het gaat om de combinatie van oud en nieuw. ROP wil hierin een rol vervullen. Op de website, tijdens gastlessen en in promotiefilms etc. zal aandacht worden besteed aan innovatie en product vernieuwing.

r) symposium over innovatie in de restauratiesector

De gezamenlijke ROP-regio's en ROP NL organiseren in mei-juni een landelijke symposium over innovatie.

s) Onderwijsproject met ROC De Leijgraaf

Om leerlingen de veelzijdigheid van werken in de restauratiesector te laten zien, waaronder ook de toepassing van innovatieve technieken, wordt een onderwijsproject met ROC De Leijgraaf in de regio Veghel-Helmond ontwikkeld.

6. Resultaatdoelstellingen kernactiviteiten ROP-Brabant in 2020

ROP werkt... en resultaatgericht.

De resultaatdoelstellingen voor ROP-Brabant in 2020 zijn als volgt:

- 1) Het in stand houden en verbreden van het ROP-netwerk t.b.v. het verbeteren van de infrastructuur voor restauratie en ambachtelijk werk**
 - Aantal (restauratie)bedrijven betrokken bij ROP : 25
 - Verbeteren opleidingsstructuur in de restauratie
 - * ROC met keuzedeel "Basis restauratie timmeren/metselen" : 1
 - * Kopklas restauratie niveau 3 : 1
 - * Decoratieve ambachtsschool : 1
 - * Uitbouwen restauratiecentra in Limburg : ja
 - * Ontwikkelen opleidingsstructuur met branchecertificaten : ja
- 2) Het realiseren van leer-werkplekken voor leerlingen in de restauratie**
 - Aantal ROP-restauratieprojecten : 40
 - Aantal opleidingsweken : 1500
 - Aantal leerlingen oriëntatie niveau 2 en 3 op ROP-restauratieprojecten (timmeren en metselen) : 50
 - Aantal leerlingen oriëntatie niveau 2 en 3 op ROP restauratieprojecten (overige beroepen: o.a. schilders en dakdekkers) : 10
 - Leerlingen met keuzemodule "Basis Restauratie Timmeren / Metselen" plus kopklas restauratie : 15
- 3) Promotie van de bouw- en restauratiesector**
 - Imagoverbetering: opstellen PR- en wervingsplan : ja
 - Website : ja
 - Social media : ja
 - ROP-nieuwsbrieven : 2
 - Promotiefilms : 2
 - Excursies en gastlessen : 4
 - Voorlichting (V)MBO-scholen : 6
- 4) Bevorderen van de instroom van restauratieleerlingen**
 - Verbreden doelgroep
 - * Samenwerking met participatiebedrijven werkvoorziening : 9
 - * Bevorderen social return : ja
 - * Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt : 10
 - Arbeidsbemiddeling / intermediair voor leer-werkplaats in de restauratie : 10
- 5) Innovatie en productvernieuwing**
 - symposium over innovatie in de restauratiesector : ja
 - Onderwijsproject met ROC De Leijgraaf : ja
 - Kennisuitwisseling over innovatie en productvernieuwing : ja

7. Begroting ROP – Zuid in 2020

Voor de kosten van de inzet van personeel is uitgegaan van een all-in uurtarief van € 75,-. Dit uurtarief is landelijk afgesproken met de andere ROP-regio's en is geaccordeerd door het ministerie van OCW.

Aan het O&O-fonds voor Infra en Bouw wordt overeenkomstig het vorig jaar een subsidie gevraagd van € 25.000,- ontvangen.

De bijdrage vanuit het ministerie van OCW is, overeenkomstig het toegekende bedrag in 2019, begroot op € 40.000,-. De subsidie van OCW wordt door ROP Nederland aangevraagd en vervolgens aan de ROP-regio's uitgekeerd.

De bijdrage van de provincies Limburg en Noord-Brabant is geraamd op € 25.000,-. Dit sluit aan bij de bedragen die in voorgaande jaren is ontvangen.

De accountant van Stichting Behoud Monumenten Brabant controleert de financiële bescheiden van ROP-Zuid over het boekjaar (ureninzet en directe uitgaven) en geeft daarvoor een subsidieverklaring af.

Inkomsten

Subsidies

Subsidie OCW	€ 40.000,-
O&O Fonds Bouw en Infra	€ 25.00,-
Provincie Noord-Brabant	€ 25.000,-
Provincie Limburg	<u>€ 25.000,- +</u>
<i>Totaal</i>	<i>€ 115.000,-</i>

Uitgaven ROP-Zuid: ureninzet

1. <i>Het in stand houden en verbreden van het ROP-netwerk t.b.v. het versterken van de infrastructuur voor restauratievakmanschap</i>	300 uur
2. <i>Het realiseren van leer-werkplekken</i>	300 uur
3. <i>Promotie van de bouw- en restauratiesector</i>	200 uur
4. <i>Bevorderen van de instroom van restauratieleerlingen</i>	250 uur
5. <i>Innovatie en productvernieuwing</i>	150 uur
<i>Totaal</i>	<i>1200 uur</i>

Uitgaven ROP-Zuid: directe kosten

- Afdracht ROP NL	€ 5.000,-
- Nieuwsbrieven, website, promotie	€ 1.000,-
- Organisatie van gastlessen en excursies	€ 1.500,-
- Kosten accountant	€ 3.000,-
- Inschakeling externen	€ 8.500,-
- Algemene kosten, w.o. reiskosten ROP-coördinatoren	€ 5.000,-
- Onvoorzien	€ 1.000,-
<i>Totaal</i>	€ 25.000,-

Uitgaven (totaal)

- ureninzet: 1.200 u x € 75,- =	€ 90.000,-
- directe kosten:	<u>€ 25.000,-</u>
<i>Totaal</i>	€ 115.000,-